

mihael

KAPELNIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

ČETVRTA
NEDJELJA DOŠAŠĆA
/
BOŽIĆ

mihael

49-50 / 2019.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANĐELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**

Godište XIV. (2019.), broj 49-50(428-9),
ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA I BOŽIĆ,
 22. i 25 prosinca 2018.

Kontakt:
vlč. Željko Rakošec, policijski kapelan
 tel.: 22 712, 85 682;
 e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
 Tel.: 88 853, 82 805;
 e-mail: vbakula@mup.hr

Naslovna stranica:
 Josip Botteri Dini, Božić,
<http://www.057info.hr>

STUDENI

Ned	22.	ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA Honorat; Časlav; Zenon
Pon.	23.	Ivan Kentijski; Viktorija
Uto.	24.	BADNJAK ; Adam i Eva
Sri.	25.	ROĐENJE ISUSOVО - BOŽIĆ ;
Čet.	26.	Stjepan Prvomučenik ; Krunoslav
Pet.	27.	Ivan apostol i evandelist; Janko;
Sub.	28.	Nevina dječica ; Mladen; Nevenka

MEDITACIJA <i>U Nazaretu je sve mirno</i>	3
SLUŽBA RIJEČI -	
ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA	
UVOD U ČITANJA	
<i>Restauracija bogolikosti</i>	4
ČITANJA	
<i>Isus će se roditi od Marije, zaručene za Josipa, sina Davidova.</i>	6
HOMILIJA	
<i>Prvi korak</i>	8
BOŽIĆ - POLNOĆKA	
UVOD U ČITANJA	
<i>Božićna noć</i>	10
ČITANJA	
<i>Rodio vam se spasitelj.</i>	12
HOMILIJA	
<i>Božić</i>	14
BOŽIĆ - DANJA MISA	
UVOD U ČITANJA	
<i>I Riječ je tijelom postala</i>	16
ČITANJA	
<i>Riječ tijelom postade i nastani se među nama.</i>	18
HOMILIJA	
<i>Dobro raspoloženje za osobni susret</i>	20
PRIČA	
<i>Sveta noć</i>	22
KATEHEZA	
<i>Povijest božićnih jaslica</i>	24
<i>Biblija</i>	26
<i>Rodio se Bog i čovjek</i>	30
PRIČA	
<i>Dar</i>	31
NAŠI POKOJNI	
	32

U Nazaretu je sve mirno

Još je nekoliko dana do Božića. U Nazaretu je sve mirno, a tamo se dogodio najveći događaj u povijesti: Bog se utjelovio. Najveća i najradosnija vijest, čija jeka traje i do današnjih dana.

Bog ostaje sebi vjeran. Dolazi nezamjetno, ovjen velom šutnje. Cijeli je svijet iznenadio. Sve se događa izvan velikih središta moći, politike, kulture i religije. Iznenadio je i Mariju. I prestrašio.

Bog izabire Nazaret, malo mjesto, gotovo zagubljeno negdje u dalekoj, teškoj i nepokornoj provinciji močnog Rimskog carstva, za susret sa Zemljom. Beskrajno daleki i močni Bog o kojem je Marija slušala od svojih učitelja i roditelja želi se udomiti među ljudima. I ta se preobrazba treba po njoj dogoditi. Možemo li zamisliti što je Marija u tim trenucima proživljavala. Prebrzo zaključujemo da je to njoj bilo lako, jer je bila milosti puna. To što se događa u njoj i po njoj prava je revolucija vjere. Naši problemi u vjeri doimaju se doista mali i gotovo smiješni u usporedbi s onim što je Marija proživljavala za vrijeme Utjelovljenja. Anđelov: "Ne boj se, Marijo!" samo malo daje naslutiti što se događalo u njezinoj nutrini.

Njezino pitanje: "Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?" otkriva samo donekle nutarnju tjeskobu koju proživjava i nerazumijevanje misterija koji se nad njom nadvija. Bog, pred kojim čovjek iz Staroga Zavjeta dršće od straha, postaje nemoćno dijete u jaslama kojemu od sada može pristupiti bez straha i pokloniti se. Ta se promjena po Mariji dogodila.

"Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!" To je najbolji odgovor koje jedno ljudsko biće daje svom Stvoritelju. To je odgovor prve vjernice Novog Saveza.

Što je sa mnom? Jesam li se pripravio za Božić?

A ti? Jesu li u tvome srcu pripravne jaslice? Koliko si jaslica pripravio u srcima drugih? Koliko ćeš božića dati ove godine drugima?

Divno, zar ne! Ne samo željeti 'Sretan Božić', nego i dati ga... Božić dati svojom molitvom, svojom žrtvom i djelotovornom ljubavlju!"

Gospodine, neka mi bude po tvojoj riječi!

SRETAN BOŽIĆ

Josip Biffel, **Poklonstvo pastira**, detalj, <http://www.svetiantosarajevo.com>

Restauracija bogolikosti

Za prihvaćanje Isusa Krista treba najprije otvoriti sebe. Treba biti raspoloživ za primanje dara vjere. Isusa u potpunosti ne prihvaćamo samom proslavom njegova rođendana, već ako ujedno prihvaćamo i njegovo uskrsnuće te ako vjerujemo da je živ i prisutan po svom Svetom Duhu u povijesti zato da nam pomogne u rastu čovječnosti.

Emanuel - s nama Bog

Izajjino proroštvo, o kojem je riječ u tekstu ove nedjelje, imalo je povijesni povod. Tekst se odnosi na razdoblje 734-732. god. pr. Kr. U tom vremenu dvije države - Sjeverno izraelsko kraljevstvo i Sirija - pokrenule su inicijativu stvaranja saveza koji bi se suprotstavio Asiriji. Za tu ideju trebalo je pridobiti i kralja Južnog izraelskog kraljevstva Ahaza. On na to nije htio pristati, jer bi u slučaju napada Asirije, prema njegovu mišljenju, izgubio prijestolje, pa je zato podlo odlučio pozvati u pomoć Asirce da oni smire njegove susjede koji su mu zaprijetili zato što s njima nije htio ući u savez. Prorok Izaija u Božje ime moli Ahaza da se ne pouzdaje u moć i snagu prevrtljivih ovozemaljskih moćnika, već da se osloni na Božju pomoć, jer Bog mu je spremam dati i znak po kojem će moći spoznati kako njegova, zapravo Davidova kraljevska dinastija neće iščeznuti zauvijek. Kralj Ahaz se na vanjštini pravdao kako ne želi iskušavati Boga i tražiti znak, a zapravo on nije imao jake vjere u Boga. Nije poslušao Izajin savjet. Njegovo kraljevstvo je bilo osloveno

i opljačkano. Unatoč njegovoj nevjeri Bog preko Izaije reče: „Sam će vam Gospodin dati znak: Evo djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu ime Emanuel, s nama Bog.“ Prema tradicionalnom tumačenju taj je tekst za nas kršćane najznačajniji od svih tekstova Starog saveza, jer je kršćanska zajednica od prvih početaka u njemu prepoznala i prihvatile kako je sam Bog preko proroka unaprijed objavio da će ljudskom rodu poslati svog Spasitelja.

Popravljanje ljudsko-božanske dimenzije

Za ovu posljednju nedjelju došašća imamo početak Pavlove poslanice Rimljanim. Pavao se predstavlja zajednici vjernika dajući joj na znanje kako je bez vlastite zasluge pozvan biti učenikom i apostolom Isusa Krista. Pojašnjava da je Isus zapravo vječni Sin Očev, a po tijelu potomak Davidov, te je kao takav ujedno i pravi čovjek. Pavao govori kako je njegovo poslanje naviještati evanđelje pogonima, što on i prihvata jer je svjestan univerzalnosti spasenja.

U Pavlu imamo primjer kako bismo i mi u ovom vremenu trebali biti navjestitelji razloga velike božićne radosti. Vječna Božja Riječ se utjelovila, postala čovjekom

Blažena Djevica Marija, iamcallingshotgun.blog

zato da nam pomogne popraviti nas same, našu sliku prema Stvoriteljevoj originalnoj zamisli. Udaljavanje naših praroditelja od Stvoriteljeve zamisli očituje se i na nama, jer je zbog njihove oholosti i naša ljudska narav ranjena. To dolazi do izražaja u našem odnosu prema Stvoritelju i prema ljudima s kojima živimo. To dolazi do izražaja na više načina pa i kroz naš bijeg u samoživost i samodostatnost. To je u biti prekrivanje i narušavanje naše bogolikosti. Za restauraciju bogolikosti bila nam je potrebna pomoć samoga Stvoritelja, jer on najbolje zna kakvi bismo prema njegovoj zamisli trebali biti njemu nalik. Popravljanje te naše ljudsko-božanske dimenzije jest ujedno i rast prave čovječnosti. U tome je zapravo glavni razlog zašto je sam Bog odlučio postati nama sličan. Kroz njegovo utjelovljenje, kroz njegovu bliskost, kroz njegovu pravu čovječnost trebali bismo otkrivati svoju originalnu sliku. To spoznato prihvatići znači dopustiti da se sam Bog preko svoje vječne Riječi utjelovi u nama te onda tu prihvaćenu bogoliku čovječnost načinom života potvrđivati iščekujući njezinu puninu u vječnosti. To bi zapravo bilo pravo navještanje radosnog otajstva Božića.

Bezgranično povjerenje

Tekst iz evanđelja po Mateju govori o ispunjenju proroštva Izajie. Dvije su značajne osobe preko kojih se Bog na poseban način ugrađuje u ljudsku povijest. To su Josip i Marija. Oboje su poučeni preko Božjeg glasnika o svom udjelu. To ne dokida njihove zaruke ni ženidbu već se u to naravno ugrađuje nadnaravno, poseban Božji plan za sve ljudi. Ni Josipu kao ni Mariji to nije bilo jednostavno shvatiti ni prihvatići. Teško im je bilo vjerovati da se među njima može dogoditi čudo, da Dijete može biti začeto po Duhu Svetom. Marija je u svojim razmišljanjima bila na sto muka pitajući se hoće li Josip, njezin zaručnik, prihvatići ono što je njoj objavljeno, i da je po Duhu Svetom začela Dijete te da je ono Sin Božji-Mesija-Spasitelj čitavoga ljudskog roda. Prepustila je Bogu da on Josipa u to uvjeri. Ni Josipu nije bilo lako. Razdirale su ga sumnje. Bog mu šalje svoga glasnika koji mu u snu protumači Božji spasonosni plan. Josip vjerom prihvata taj plan. To prihvatanje nadilazi mogućnost čisto ljudskog vjerovanja. Da bi to prihvatio, Josipu je bila potrebna posebna Božja milosna snaga. Ona je potrebna i nama.

Ivo Martinic

Prvo čitanje: Iz 7, 10-14

Evo, djevica će začeti.

Čitanje Knjige proroka Izajje

U one dane: Gospodin opet progovori Ahazu i reče mu: „Zaišti od Gospodina, Boga svoga, znak za sebe iz dubine Podzemlja ili gore iz visina.“ Ali Ahaz odgovori: „Ne, neću iskati i neću iskušavati Gospodina.“

Tada reče Izajja:

„Čujte, dome Davidov.

Zar vam je malo dodijavati ljudima,
pa i Bogu mom dodijavate!

Zato, sam će vam Gospodin dati znak:

Evo, djevica će začeti i roditi sina,
i nadjenut će mu ime Emanuel!“

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 146, 6c-10

**Nek uniđe Gospodin:
on je Kralj slave**

G ospodnja je zemlja i sve na njoj,
svijet i svi koji na njemu žive.
On ga na morima utehelji
i na rijekama učvrsti.

*****

Tko će uzići na Goru Gospodnju,
tko će stajati na svetom mjestu
njegovu?

Onaj u koga su ruke čiste i srce nedužno:
duša mu se ne predaje ispraznlosti.

*****

On blagoslov prima od Gospodina
i nagradu od Boga, Spasitelja svoga.
Takov je naraštaj onih koji traže njega,
koji traže lice Boga Jakovljeva.

*****

Drugo čitanje: Rim 1, 1-7

Isus Krist, potomak Davidov, Sin Božji.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanim

Pavao, sluga Krista Isusa, pozvan za apostola, odlučen za evanđelje Božje – koje Bog unaprijed obećavaše po svojim prorocima u Pismima svetim o Sinu svome, potomku Davidovu po tijelu, postavljeni Sinom Božjim, u snazi, po Duhu posvetitelju uskrsnućem od mrtvih, o Isusu Kristu, Gospodinu našem, po komu primismo milost i apostolstvo da na slavu imena njegova k poslušnosti vjere privodimo sve pogane, među kojima ste i vi pozvanici Isusa Krista: svima u Rimu, miljenicima Božjim, pozvanicima, svetima. Milost vam i mir od Boga, Oca našega, i Gospodina Isusa Krista.

Riječ Gospodnja

Evanđelje: Mt 1, 18-24

Isus će se roditi od Marije, zaručene za Josipa, sina Davidova.

Čitanje svetog Evanđelja po Mateju

Rođenje Isusa Krista zabilježeno je ovako. Njegova majka Marija, zaručena s Josipom, prije nego se sastadoše, nađe se trudna po Duhu Svetom. A Josip, muž njezin, pravedan, ne htjede je izvragnuti sramoti, nego naumi da je potajice napusti. Dok je on to snovao, gledao ga je anđeo mu se Gospodnji ukaza u snu i reče: „Josipe, sine Davidov, ne boj se uzeti k sebi Mariju, ženu svoju. Što je u njoj začeto, doista je od Duha Svetoga. Rodit će sina, a ti ćeš mu nadjenuti ime Isus jer će on spasiti narod svoj od grijeha njegovih.“ Sve se to dogodilo da se ispuni što Gospodin reče po proroku: „Evo, Djevica će začeti i roditi sina i nadjenut će mu se ime Emanuel – što znači: S nama Bog!“ Kad se Josip probudi oda sna, učini kako mu naredi anđeo Gospodnji: uze k sebi svoju ženu.

Riječ Gospodnja

Prvi korak

Premda je Bog uvijek napravi prvi korak, nikad nas ne prisiljava i uvijek nam dopušta da mu slobodno odgovorimo. Možemo pristati na njegov poziv, ali možemo ga i odbiti. Bog nam je dao slobodnu volju i dopušta da po njoj odlučujemo. Naši pak odgovori nerijetko su nejasni, neodlučni i nedorečeni. Bog nam, također, dopušta da odgovorimo kombinacijom „i da i ne“. Čovjek je složeno biće. Ponekad usnama izgovori „da“, ali to „da“ popraćeno je barem jednim unutarnjim „da ali“ ili „ne“.

Josip

U Evanđelju ove četvrte nedjelje došašća čitamo da je Bog opet napravio prvi korak. Ovog puta ulazeći u Josipov život i pozivajući ga na važnu ulogu u povijesti spasenja. Josip, naravno, ne zna u potpunosti bit onoga na što je pozvan. U teškoj je dvojbi i unutarnjoj borbi. Brine se za Mariju, svoju zaručnicu, za koju je saznao da je trudna. Suočava se sa sumnjama osjećajući veliku neugodnost i za Mariju i za sebe.

Ne iznenađuje to što se Josip pripremao učiniti ono što bi učinila većina ljudi njegovog vremena i mesta. Za razliku od suvremenika sunarodnjaka namjeravao je to učiniti tiho ne želeći osramotiti Mariju. Prema Zakonu, bila bi okrutno kažnjena. U

njegovu muku „umiješao“ se Bog. On mu u snu je poslao anđela. Otkrio mu čudesnu stvarnost, dar i zadatak. Ohrabrio ga je, Marija je začela Duhu Svetome.

Evanđelja ne spominju ni jedne riječi ili odgovor tog šutljivog i skromnog svetog čovjeka. Njegov jasni i bezpridržajni „da“ izražen je poslušnošću Bogu. Josip je otisao i učinio što mu je Gospodin zapovjedio. Odveo je Mariju u svoj dom.

Marija

Izvješće o Josipovu slobodnom pristanku uz volju Božju možemo usporedivo je s anđelovim navještenjem Mariji. Ta dva događaja u mnogome su slična, ali postoje neke važne razlike. I Mariju posjećuje anđeo, govori joj o sinu kojeg će začeti po Duhu Svetome, a dat će mu ime Isus. I na kraju anđelove poruke Marija kaže: "Evo službenice Gospodnje; neka mi bude po riječi tvojoj". Njezine su riječi zabilježene. Poput Josipovog, njezin je odgovor Bogu je bezpridržajni „da“.

Vjerujemo da je Marija začeta oslobođena istočnoga grijeha. Vjerujemo da je, kao i svi drugi ludi, imala slobodnu volju i da je mogla odbiti zadaću koju joj Bog daje. Oslobođena od istočnoga grijeha živjela je potpuno otkupljeni život, neokaljana grijehom, negativnošću, otporom. Zbog te milosti, unatoč pitanjima i sumnjama, možda i strahu od osuđivanja, lakše nego Josip, mogla je odgovoriti na Božji poziv.

AVE MARIA

gratia plena. Dominus tecum.
Benedicta tu in mulieribus.
et benedictus fructus ventris tui.

JE S U S

Sancta Maria. Mater Dei.
ora pro nobis peccatoribus.
munc et in hora mortis nostrae.

A M E N

Harvest Crittenden, *Ave Maria*, www.iampeth.com

Ja

Ovdje vidimo razliku u Josipovu i Marijinu odgovoru na Božji poziv. Ne možemo reći u kakvoj i kolikoj milosti Božjoj je bio Josip kad je odgovorio na Božji poziv. Vidjeli smo da je prije pristanka na Božji poziv proživiljavao muke i sumnje. Tu nam je veoma blizak. U određenoj mjeri dotaknuo pitanja pred kakvim se sami nalazimo u svojim odgovorima na Božji poziv.

Unatoč vlastitoj složenosti i nesavršenosti, Josipova je priča, djeluje ohrabrujuće. Ljudi ponekad misle da bi naši odgovori trebali biti savršeni kako bi bili smisleni. Problem je u tome, ako bismo inzistirali na vlastitom i savršenstvu drugih, na čistim motivima u sebi i u drugima, morali bismo jako dugo čekati. Umjesto toga, trebamo prepoznati nesavršenost u sebi i u drugima i vidjeti kako Bog može učiniti zaista čudesne stvari, čak i uz naše nesavršene odgovore.

Postoji stara šala o osobi na samotnom mjestu koja traži upute. Odgovor je: "Pa, mogu vam pokazati put, ali da sam na vašem mjestu, ne bih počeo odavde".

Uvijek želimo početi odnekud drugdje, s bilo kojeg drugog mesta. Ne postoji drugo mjesto.. Isto vrijedi i za naše odnose s Bogom, naše odnose s drugima i naše odnose sa samima sobom. Uvijek počinjemo od onud gdje jesmo i onog što jesmo.

Bog dolazi k nama tamo gdje jesmo, ali želi nas odvesti tamo gdje trebamo biti. Bog je ušao u život Josipa, pravednog čovjeka, i uveo ga u svetost. Ali Bog poziva sve ljudе, bez obzira na njihove nesavršenosti i s njima čini čudesne stvari. Bezbroj je primjera u životima svetaca od kojih su neki u trenutku Božjeg prvoga koraka bili veliki grešnici, ali uvedeni su u život svetosti. Bog od njih nije tražio savršen odgovor, ali im je pomogao da oblikovati odgovore dok su putovali s njim.

Bog nastavlja s prvim potezom i nakon što kažemo „da“.

Fr. John O'Conno OP, <https://www.english.op.or>

Božićna noć

Hoditi u tmini

Prorok Izajia smješta radnju u vrijeme nakon stoje Bog ponizio zemlju Zebulonovu i Naftalijevu (izgnanstvo Samarije i Galije 732. god. pr. Kr.), u trenutak iskušenja za Izrael koji je pod opsadom Asiraca. Veličanstveni himan ispunjen svjetlošću i radošću posvećen je Emanuelu, dugo očekivanom kralju-mesiji, Bogu-s-nama.

„Hoditi u tminama“ ne označava samo biti u mraku, već biti „grešnici“. Riječ „hodati“ (halak) sinonim je za „ponašati se“. Narod je dakle „živio“ daleko od Boga koji je svjetlost života. Tome narodu dolazi svjetlost, odnosno život (usp. Iv 1,4) i stoga narod sada može činiti djela svjetlosti i „hoditi kao sinovi svjetlosti“ (Ef 5,8). Kao reakcija na svjetlost javlja se radost. Radost koja raste oslikana je s dvije snažne slike: žetvom i vojnom pobjedom. U pobjedi Gospodin oslobađa od ugnjetavanja razne vrste, slomljeni su simboli ropstva, jaram, batina i šiba goničeva. Kao u veličanstvenoj Gideonovoj pobjedi nad Midjancima. Izajia ne govori o pobjedi kao plodu ratovanja, već o pobjedi koja je došla „rođenjem djeteta“.

Prorok kaže u pasivnom obliku: „Dijete nam se rodilo“, i nastavlja „sin nam je darovan“, što će reći da ono dolazi od

Boga. U tome djetetu nalazi se vrhunac radosti. Imena koja dijete dobiva govore o njegovoj zadaći, poslanju: „savjetnik čudesni“, jer ima dar mudrosti, kao Salomon; „Bog silni“, jer ima snagu koja je od Boga; „Otac vječni“, jer njegovo očinstvo nema kraja, kao ni ono Božje; „knez mira“, jer će biti kralj koji će narodu donijeti dobro i pravednost. To maleno dijete, koje se rađa „za nas“ (Emanuel), sjedi na prijestolju kao novi kralj. Njegove ljudske karakteristike (savjetnik, knez) praćene su posebnim, zapravo božanskim karakteristikama (čudesni, silni, vječni, mironosan), time se otkriva otajstvo spasenja skriveno u tom djetetu. Njegovo kraljevstvo treba „porasti“ i donijeti mir, ponajviše za „kuću Davidovu“ koja će se „učvrstiti i utvrditi u pravu i pravednosti od sada pa dovijeka“. To će Bog učiniti u svojoj „privrženoj ljubavi“ koja neprestano pridonosi ljudskom spasenju.

Iščekivanje blažene nade

Dio Poslanice Titu, Pavlovom suradniku, koju liturgija ove božićne noći stavlja pred nas, sadrži jednu vrstu katekizma prvih desetljeća Crkve. Otvara se „objavom“ Kristovom, koji je najviši oblik Božje spasiteljske milosti, i završava Uskršnjom koji je punina djela spasenja. Istočna liturgija povezuje Božić, „pojavu“ Gospodinovu u tijelu, s Uskršnjom, vrhovnom i savršenom „pojavom“ Kristovom.

Isus, dolazeći na svijet podučava nas dvije lekcije. Prvom nas uči da odbacujemo bezbožnosti i svjetovne požude, želi da otklonimo sve ono stoje protivno ispravnoj religioznosti, da se klonimo grijeha i svjetovnih požuda, časti, bogatstva i užitaka. Drugom lekcijom nam govori kako trebamo živjeti u odnosu s Bogom; u razumnosti, pravednosti i pobožnosti. Pavao nam u tri riječi sažimlje sav kršćanski moral. Kraj kreposnog kršćanskog života sastoji se u iščekivanju blažene nade, slavnog dolaska velikog Boga i Spasitelja našega Isusa Krista koji će uskrisiti i proslaviti naša tijela. Sve ovo vodi prema potpunom oslobođenju kada će „Bog biti sve u svima“ (usp. 1 Kor 15,28).

Radosna vijest

Uovoj Božićnoj noći, evanđelje nam stavlja u pamet da Isus nije mit ili ideja, već središte vremena i sudionik današnjih zbivanja. Lukin navještaj je u isto vrijeme povijestan i pun tajanstvenih znakova.

Povijesni kontekst Evanđelje smješta unutar vremena: Kvirinijev popis stanovništva; prostora: Betlehem; točno određenog doba: noć je (pastiri bdiju) i mjesta: jasle ili pećina (jer u svratištu nije bilo mjesta). Zatim su nam predstavljeni likovi: jedna mlada obitelj iz Davidove loze, podrijetlom iz Nazareta; neki pastiri, rubni i prezirani članovi ondašnjeg židovskog društva. Sve ove informacije sastavni su dio zamračene pozadine. Zemlja je pod okupacijom, a stanovnici su podloženi zapovijedima i odredbama okupatora

(Kvirinije). Rođenje djeteta događa se nakon relativno dugog puta i neuspješnog pronalaska svratišta. Dijete se rađa u Betlehemu, gradu koji je smatran „najmanjim među kneževstvima Judinim“), a ne u Jeruzalemu koji je za Stari zavjet jedini pravi Davidov grad.

U skladu s tom situacijom su i tajanstveni znakovi, slično kao u Izajiji. Izbor pastira je značajan jer se može pročitati u svjetlu Staroga zavjeta: prisjeća nas na Davida, najmlađeg člana obitelji koji je čuvao stado. Kraljevi Izraela su se poslije Davida smatrali pastirima svoga naroda, često nevjerni, ali koje Dobri pastir dolazi zamijeniti. Sjaj slave Gospodnje obasjava pastire i u njima budi strah. To su uobičajeni znaci Božje objave u Starom zavjetu, a ponovno ih susrećemo u trenutku Isusova preobraženja. Poruka koju donose anđeli, „blagovijest“, „velika radost za sav narod“, uobičajen je proročki jezik. Novorođenče je pravi „Spasitelj, Krist, Gospodin“. Spasitelj je jedinstveni naziv za Boga u Starom zavjetu; zvati Isusa tim imenom znači navijestiti da je on pravi Bog. Pjesma anđela čitavom događaju rođenja utiskuje kozmičke obrise. U Gospodinovo rođenje su uključeni nebo i zemlja, sav svijet, nevidljivi i stvoreni. Sto anđeli govore označava da je Bog proslavljen (slava), a da zemlja prima svoj mir. Jedino objašnjenje svega je to da Bog ljubi svoj narod. Svjetlo Isusova rođenja želi donijeti mir, promijeniti odnose među ljudima, unijeti nadu.

Prvo čitanje: Iz 9,1-6

Sin nam je darovan.

Čitanje Knjige proroka Izajije

Narod koji je u tmini hodio svjetlost vidje veliku; onima što mrkli kraj smrti obitavahu svjetlost jarka osvanu.
Ti si radost umnožio, uvećao veselje, i oni se pred tobom raduju kao što se žetvi raduju žeteoci, kao što kliču koji dijele pljen.
Jer teški jaram njegov, batinu pleća njegovih, šibu njegova goniča slomio si ko u dan midjanski.
Jer dijete nam se rodilo, sin nam je darovan; na plećima njegovim vlast je i nazvan je imenom: „Savjetnik čudesni, Bog silni, Otac vječni, Knez mira“ -da poraste vlast i mir bez kraja na prijestolju Davidovu i u kraljevstvu njegovu te se učvrsti i utvrди u pravu i pravednosti od sada pa dovjeka.
Privržena ljubav Gospodina nad vojskama to će učiniti!

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 96, I-2a. 2b-3. 11-12. 13

Danas nam se rodio Spasitelj - Krist, Gospodin.

Pjevajte Gospodinu pjesmu novu!
Pjevaj Gospodinu, sva zemljo!
Pjevajte Gospodinu,
hvalite ime njegovo!
*****

Navješćujte iz dana u dan spasenje njegovo, kazujte poganima njegovu slavu, svim narodima čudesa njegova!

*****

Raduj se, nebo, i klici, zemljo!
Neka huči more i što je u njemu!
Nek se raduje polje i sve što je na njemu, neka klikče šumsko drveće!

*****

Neka klikče pred Gospodinom jer dolazi, jer dolazi suditi zemlji.
Sudit će svijetu po pravdi i narodima po istini svojoj !

*****

Drugo čitanje: Tit 2,11-14

Pojavila se milost Božja svim ljudima.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Titu

Predragi:

Pojavila se milost Božja, spasiteljica svih ljudi; odgojila nas da se odrekнемo bezbožnosti i svjetovnih požuda te razumno, pravedno i pobožno živimo u sadašnjem svijetu, iščekujući blaženu nadu i pojavak slave velikoga Boga i Spasitelja našega Isusa Krista. On sebe dade za nas da nas otkupi od svakoga bezakonja i očisti sebi narod izabrani koji revnuje oko dobrih djela.

Riječ Gospodnja

Evangelje: Lk 2,1-14

Rodio vam se spasitelj.

Čitanje svetog Evangelija po Luki

Uone dane izađe naredba cara Augusta da se provede popis svega svijeta. Bijaše to prvi popis izvršen za Kvirinijeva upravljanja Sirijom. Svi su išli na popis, svaki u svoj grad. Tako i Josip, budući daje bio iz doma i lože Davidove, uziđe iz Galileje, iz grada Nazareta, u Judeju - u grad Davidov, koji se zove Betlehem - da se podvrgne popisu zajedno sa svojom zaručnicom Marijom koja bijaše trudna. I dok su bili ondje, navršilo joj se vrijeme da rodi. I porodi sina svoga, prvorodenca, povi ga i položi u jasle jer za njih nije bilo mjesta u svratistu.

A u tom kraju bijahu pastiri: pod vedrim su nebom čuvali noćnu stražu kod svojih stada. Anđeo im Gospodnji pristupi i slava ih Gospodnja obasja! Silno se prestrašiše. No anđeo im reče: „Ne bojte se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod! Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj - Krist, Gospodin. I evo vam znaka: naći ćete novorođenče povijeno gdje leži u jaslama.“ I odjednom se anđelu pridruži silna nebeska vojska hvaleći Boga i govoreći: „Slava na visinama Bogu, a na zemlji mir ljudima, miljenicima njegovim!“ .

Riječ Gospodnja

Božić

Velika tajna Božića leži zapravo u neupadljivoj, svakodnevnoj riječi, a to je riječ "danas".

Poruka koju je anđeo objavio pastirima u polju glasi: „Danas vam se rodio Spasitelj; on je Mesija, Krist Gospodin. Mesija je onaj koga su Izraelci stoljećima čekali. Oni su plakali, molili se i borili se da Bog napokon pošalje ovog Mesiju. Dugo su čeznuli jer su točno znali: naš odnos s Bogom nije više kako je to bilo u početku. Došlo je do razdora kroz stvaranje kroz grijeh. I ne samo da je narušen odnos s Bogom, već i odnos jedni s drugima. Nakon pada prvo što dolazi jest bratoubilaštvo. Kain ubija Abela. Izraelci imaju osjećaj za to: čak i ako smo možda ekonomski dobro, nekako smo rastrgani. I čeznuli su za Mesijom. I vjerujte mi, nemir u našem svijetu danas je jednako velik, ako ne i veći. Sve što moramo učiniti je baciti pogled na novine.

Ali ova čežnja, ova molitva, ovaj vrisak izraelskog naroda za Mesijom nije ostao bez odgovora. Molitva koju su uputili Bogu ne samo da se dizala do stropa sobe ili stropa crkve, nego je došla do Božjeg prijestolje. A Bog je Izraelcima više puta govorio kroz proroke: Doći će dan kada će biti poslan Mesija Spasitelj. Dan kada će ljudi prekovati svoje mačeve u plugove. Neće se više pripremati za rat. A kad dođe

taj dan, malo će se dijete moći igrati s otrovnom zmijom i otrovna zmija ga neće ugristi. To znači: neće biti neprijateljstva u stvorenjima. To je Bog naviještao preko proroka.

Ali nitko od tih proroka nije mogao reći: "Danas" je ovo vrijeme. Proroci su mogli samo reći: taj će Dan jednom doći. Ova poruka "danas ..." rezervirana je za anđela koji na božićnu noć najavljuje pastirima u polju: "Danas vam se rodio Spasitelj, Krist Gospodin."

Ova ključna riječ „danas“ provlači se poput zlatne niti kroz čitav Isusov život.

Trideset godina kasnije, kada je Isus počeo javno djelovati, održao je svoju „inauguralnu propovijed“ u svom rodnom gradu Nazaretu, propovijed se sastoji od samo jedne rečenice: „Danas se ispunilo ovo Pismo što vam još odzvanja u ušima“.

Kad je Isus kasnije došao u Jerihon, susreo se sa Zakejem, nadcarinikom, koji se obogatio na grbači vlastitog naroda, najomraženija osoba u Jerihonu. A Isus ide u Zakejevu kuću. I tada se događa preobrazba srca u tom Zakeju. I što mu Isus na kraju kaže? - I tu svjetli božićna poruka: "Danas je ovoj kući došlo spasenje."

Nedugo zatim, ovaj Mesija, ovaj Spasitelj visi na križu. A pokraj njega su i dva kriminalca, pravomoćno osuđena na smrt zbog ubojstva i ulične pljačke. I u posljednjem satu svog života, jedan od

ovih zločinaca okrenuo se koliko god mogao ovom Isusu koji visi u sredini i kaže: „Gospodine, sjeti me se kad dođeš u svoje kraljevstvo. Nemoj me zaboraviti“. I opet se javlja božićna poruka kad mu Isus kaže: „Danas ćeš biti sa mnom u raju.“ Uvijek ta mala riječ danas“. Božićna poruka za kriminalca postaje stvarnost.

Opet pedeset godina kasnije, osamdeseta je, kada evanđelist Luka piše svoje evanđelje. I kad je napisao božićnu priču, nije napisao: „Tada se rodio izraelskom narodu, Spasitelj.“ Ne, Luka je piše poslije Krista: Danas vam se rodio Spasitelj, vi koji čitate ovo evanđelje ili sluštate ovu poruku, danas vam se rodio Spasitelj; uključeni ste. Božja ponuda spasenja nije samo za ondašnje vrijeme za ono tada, nego i za vas, čitatelje i slušatelje evanđelja.

Od tada se ova poruka čita svaki Božić. Ali ni svaki Božić se ne najavljuje: u ono vrijeme, pred mnogo godina, rodio se Spasitelj Izraelcima, nego svake godine: Danas vam se rodio Spasitelj.

Svatko koji je na Božić ovdje u crkvi smije i treba znati: Danas ti se rodio. Božja ponuda spasenja danas je u ovoj crkvi, tvoj Spasitelj, tvoj Otkupitelj, tvoj Spasitelj tu za tebe.

Pastiri su pronašli ovog Spasitelja. Ali što su pronašli? Pronašli su dijete, vrlo neupadljivo dijete. Ovo dijete nije ni imalo potvrdu svetosti i sjaja. Vrištalo je kao i

Vladimir Blažanović, *Božićna noć*, www.amdgchinese.org

svaka beba i izgledao je kao svako drugo dijete. Bog dolazi u ovom vrlo neupadljivom znaku.

Sada, u naše vrijeme, Bog nam ne dolazi kao dijete, ali on ipak dolazi u vrlo neprimjetnom znaku, naime u malom komadu kruha koji nazivamo hostija. Tu te susreće Spasitelj, živi Bog. Naravno da možeš reći: ima okus kao kruh, izgleda kao kruh, mrvi se poput kruha ... Da, ali u ono vrijeme su možda i rekli: izgleda kao beba, kao dijete itd. U ovom komadiću kruha susreće te Spasitelj, Otkupitelj, vrlo osobno.

I na ovaj Božić želim vam da ga doživite, ne samo što se radujemo zbog nekih darova i poklona, to također, nego i da ga iskusite i doživite posve na svoj osobni način: "Danas ti se rodio Spasitelj, on je tu za tebe, Krist Gospodin. Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta". Prema tome i DANAS, I OVAJ TRENUTAK.Amen.

S. H.

I Riječ je tijelom postala

Radosna vijest

U prvom čitanju govori se o oslobođenju Židova iz babilonskog sužanstva, dopuštenjem perzijskog kralja Kira 538. god. pr. Kr. Izajia Kira naziva pomazanikom Gospodnjim, čovjekom koga je Bog odabrao da oslobodi njegov narod. Prorok najavljuje povratak Izraelaca iz Babilonije u dvije strofe.

U prvoj strofi prevladava hebrejska inačica riječi „evanđelje“, dobra vijest, navještaj. Riječ je o navještaju koji se širi svuda nakon što su ga glasonoše pronijele od brijege do brijege, od grada do grada.

U drugoj se strofi aktualizira navještaj čiji je sadržaj izražen kroz dvije definicije: prva je teološka („Bog tvoj kraljuje“), a druga je povijesna („Na Sion se vraća Gospodin“). Time se želi reći da Gospodin ponovno daje slobodu Izraelu nakon povratka iz sužanstva.

U ovom odlomku, kao i sličnim dijelovima Izajijine proročke poruke, navještaj spasenja oblikovan je u poetske figure koje odražavaju posebne poveznice s poznatim dijelovima u Novom zavjetu. Na primjer poruka spasenja povezana je s radošću koja nadilazi sve granice. Radost navještaja prelazi preko onih kojima je upućena i obuhvaća sve dijelove zemlje. U Lukinom evanđelju starac Šimun će moliti: „Sad otpuštaš slugu svoga, Gospodaru... ta vidješe oči moje spasenje tvoje, koje si pripravio pred licem svih naroda, svjetlost na prosvjetljenje naroda, slavu puka svoga Izraela“ (Lk 2,29-32). Svi su dakle pozvani vidjeti spasenje koje dolazi od Boga.

Isus Krist, Sin Božji

Početak Poslanice Hebrejima priziva u pamet prolog Ivanova evanđelja i Prve Ivanove poslanice. Tematika je dobro poznata: Isus Krist, Sin Božji, vrhovni svećenik sada sjedi zdesna Bogu i donosi spasenje.

Bog je nekoć govorio očima u prorocima Bog „govori“, ali njegov govor nije samo obično „pričanje“, nego djelovanje u povijesti. Stoga aorist „govoraše“ znači daje „djelovao snagom svoje riječi“. „Više puta i na više načina“ u povijesti Bog je djelovao po prorocima, ali „konačno, u ove dane“, Bog progovara i nama, u Sinu. Sada su dakle, vremena dosegla puninu. Krist je cilj čitave povijesti i „baštinik svega“. O Sinu autor Poslanice govorи као о onome koji „sjede zdesna Veličanstvu u visinama“. Isusova „uloga“ i „služba“ su mnogovrsne: on je „odsjaj Slave“, ne samo običan odraz Boga, već njegov potpuni sjaj pred ljudima. On je „otisak Bića njegova“, pokazuje u potpunosti što i kako Bog jest. On „sve nosi snagom riječi svoje“, nastavljajući tako djelo stvaranja, jer svojom riječju sve stvoreno održava na životu. On je izvršio „očišćenje grijeha“ (svojom smrću) i potom „sjede zdesna“ Bogu.

Sin je baštinio „ime“, ime koje govorи čitavu bit. Nije učinjen manjim od anđela, već je primio dostojanstvo koje je uzvišenije od svih anđela, dobio je „Ime“. To je i potvrđeno u Pismima, jer u njima se pronalazi cijeli Božji plan. Njegovo dostojanstvo konačno poziva na čašćenje i klanjanje (r. 6b), ne samo anđela, već i svih onih koji ga prihvataju kao Sina Božjega.

U početku bijaše Riječ

Prolog Ivanova evanđelja zasigurno je najbolji lijek za svaku sentimentalnu, sujetnu i potrošačku interpretaciju Isusova rođenja. Četvrti evanđelje otvara se ovim veličanstvenim himnom Riječi Božjoj koja se objavljuje i djeluje u svijetu. Ovaj himan sažetak je čitavog božićnog otajstva, otkriva nam tko je ono dijete rođeno u Betlehemu, ali i tko smo mi. Teško je sabrati sve elemente koji proizlaze iz ovog teksta, stoga ćemo se zaustaviti samo na nosećem elementu Ivanova himna, odnosno na značenju „riječi“ te ga staviti u odnos s „milošću“ koju nam Bog po njoj daruje.

Riječ Božja pokazuje samu Božju bit. Ona izlazi od Boga, utjelovljuje se i ostaje među onima kojima je upućena. U svome djelovanju, ona je riječ koja stvara i održava svijet. Riječ „po kojoj sve postaje“ i bez koje „ne postade ništa“ poistovjećuje se sa Zakonom u kojemu izraelski narod prepoznaje Božju objavu u svojoj potpunosti: „Jer će iz Siona Zakon doći, iz Jeruzalema riječ Gospodinova.“

Logos - svjetlo dolazi u svijet. U njemu je sve život; Riječ zamjenjuje Zakon. Čak i više od toga, Riječ je ispunjenje Zakona. Riječ nije obično slovo, nego postaje tijelom: čovjekom, slabim, ograničenim, stavljući svoju slavu u prolazno tijelo. Ona se „ušatorila“ (skene) među nama, postavila je „šator“ (šekinah) između Boga i nas, i dala nam da ugledamo njezinu slavu. Slava koja je obitavala u šatoru izlaska, koja boravi u Hramu, sada boravi u tijelu Sina Božjega. Nitko prije tu slavu nije mogao vidjeti, osim one prolazne koja se nalazila u Zakonu. Sada je slava vidljiva u Sinu koji je milost i istina, ljubav i vjernost.

U Sinu se može neprestano promatrati Boga, jer tko vidi Sina vidi i Oca: Isus je egzegeza, tumačenje božanskog života. Nakon 14. retka iz Evanđelja nestaje pojam „Riječ“. Nakon što je napokon dosegao vrhunac svoga Uvoda, govoreći o Riječi koja je postala tijelom, evanđelist ju više ne zove Riječ, nego Isus. Evanđelje nam želi reći da ne želi biti svjedočanstvo vječne Riječi, nego Riječi koja je postala tijelom, uosobila se kao Isus Krist, Sin Božji.

„Od punine njegove“ želi reći da svi sudjelujemo u slavi Božje Riječi, nitko nije isključen. Zajednica na ovaj način svjedoči svoju vjeru. „Svi mi primismo“, izjava je onih koji su povjerovali u Krista i stoga su u mogućnosti da rastu kao Božja djeca. „Milost na milost“ (haris anti haritos) može se prevesti kao „ljubav na mjesto ljubavi“. Ovo znači da smo na mjesto stare milosti s brda Sinaja primili milost (ljubav) novog saveza. Nije u pitanju milost koja se s vremenom zamijenila, nego milost koja je postala djelotvornijom i objavljuje kontinuitet Božjeg djelovanja kroz povijest. Mi trebamo biti Bogu zahvalni na njegovom utjelovljenju među nama, jer tako smo postali baštinici božanskog života.

Prvo čitanje: Iz 52, 7-10

Neka svi krajevi zemlje vide spasenje Boga našega.

Čitanje Knjige proroka Izajie

Kako su ljudi po gorama
noge glasonoše radosti koji
oglašava mir,
oglašuje sreću, navješće spasenje
govoreći Sionu: „Bog tvoj kraljuje!“
Čuj, glas ti podižu stražari,
zajedno se raduju
jer na svoje oči gledaju
gdje se na Sion vraća Gospodin.
Kličite, zajedno se radujte,
razvaline jeruzalemske,
jer Gospodin je utješio narod svoj,
otkupio Jeruzalem.
Ogolio je Gospodin svetu svoju mišicu
pred očima svih naroda,
da svi krajevi zemlje vide
spasenje Boga našega.

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 98, 1-6

Svi krajevi svijeta vidješe
spasenje Boga našega.

Pjevajte Gospodinu pjesmu novu,
jer učini djela čudesna.
Pobjedu mu pribavi desnica njegova
i sveta mišica njegova.
*****

Gospodin obznani spasenje svoje,
pred poganima pravednost objavi.
Spomenu se dobrote i vjernosti
prema domu Izraelovu.
*****

Svi krajevi svijeta vidješe
spasenje Boga našega.
Sva zemljo, poklikni Gospodinu,
raduj se, kliči i pjevaj!
*****

Zapjevajte Gospodinu uz citru,
uz citru i zvuke glazbala;
uz trublje i zvuke rogova:
kličite Gospodinu kralju!
*****

Drugo čitanje: Heb 1, 1-6

Bog nam progovori u Sinu.

Početak Poslanice Hebrejima

Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu. Njega postavi baštinikom svega; Njega po kome sazda svjetove. On, koji je odsjaj slave i otisak bića njegova te sve nosi snagom riječi svoje, pošto očisti grijeha, sjede zdesna Veličanstvu u visinama; postade toliko moćniji od anđela koliko je uzvišenije nego oni baštinio ime.

Ta kome od anđelâ ikad reče: Ti si sin moj, danas te rodih; ili pak: Ja ću njemu biti otac, a on će meni biti sin. A opet, kad uvodi Prvorođenca u svijet, govori: Nek pred njim nice padnu svi anđeli Božji.

Riječ Gospodnja

Evangelje: Iv 1, 1-18

Riječ tijelom postade i nastani se među nama.

Početak svetog Evangelija po Ivanu

U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše u Boga, i Riječ bijaše Bog. Ona bijaše u početku u Boga. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa. Svemu što postade u njoj bijaše život i život bijaše ljudima svjetlo; i svjetlo u tami svjetli i tama ga ne obuze.

Bî čovjek poslan od Boga, ime mu Ivan. On dođe kao svjedok da posvjedoči za svjetlo da svi vjeruju po njemu. Ne bijaše on svjetlo, nego – da posvjedoči za svjetlo.

Svetlo istinsko koje prosvjetljuje svakog čovjeka dođe na svijet; bijaše na svijetu i svijet po njemu posta i svijet ga ne upozna. K svojima dođe i njegovi ga ne primiše. A onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja: onima koji vjeruju u njegovo ime, koji su rođeni ne od krvi, ni od volje tjelesne, ni od volje muževlje, nego – od Boga. I Riječ tijelom postade i nastani se među nama i vidjesmo slavu njegovu – slavu koju ima kao Jedinorođenac od Oca – pun milosti i istine.

Ivan svjedoči za njega. Više: „To je onaj o kojem rekoh: koji za mnom dolazi, preda mnom je jer bijaše prije mene!“

Doista, od punine njegove svi mi primismo, i to milost na milost. Uistinu, Zakon bijaše dan po Mojsiju, a milost i istina nasta po Isusu Kristu. Boga nitko nikada ne vidje. Jedinorođenac – Bog – koji je u krilu Očevu, on ga obznani.

Riječ Gospodnja

Dobro raspoloženje za osobni susret

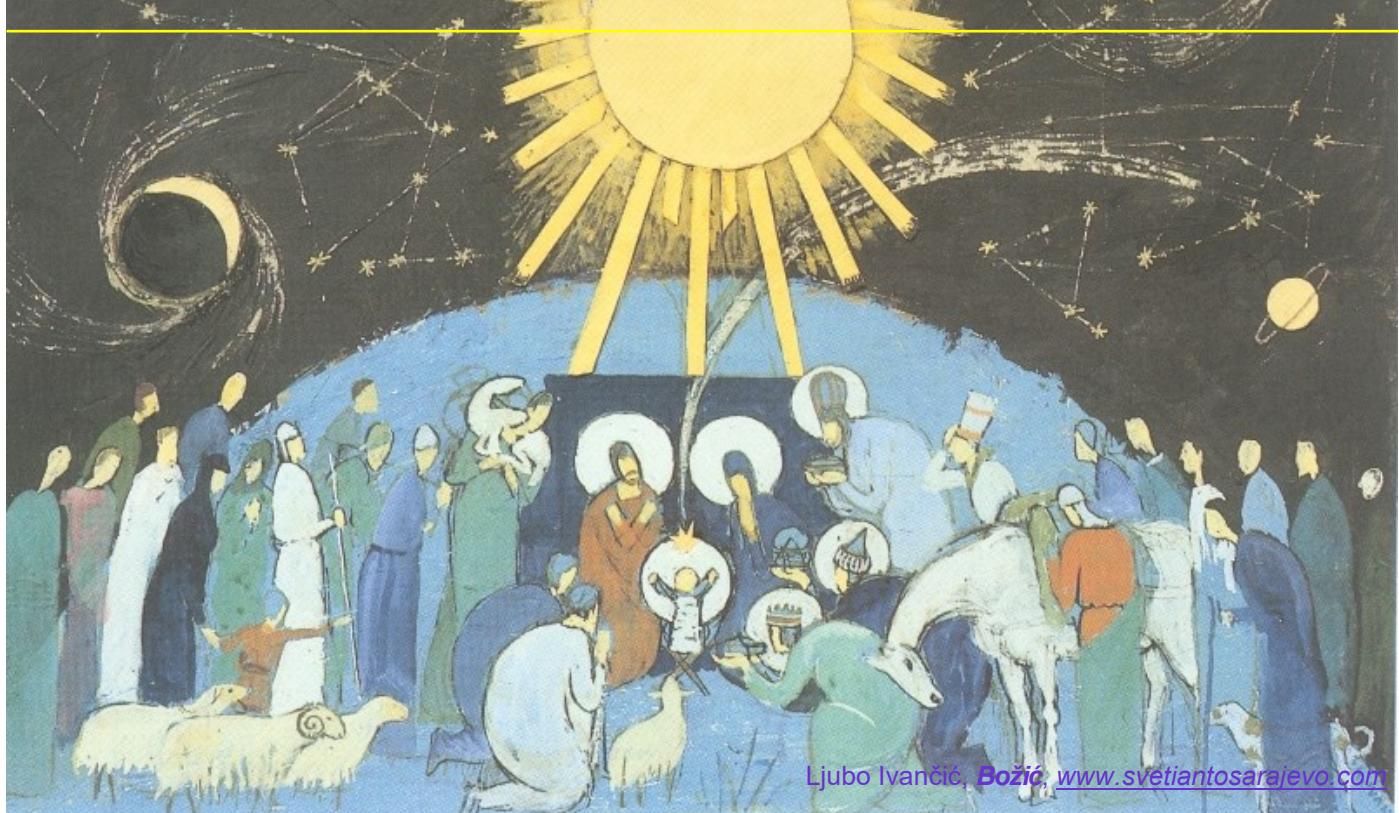
Lako se je oduševiti i prepustiti željama. Ali nije uvijek lako sa životnom stvarnošću. Mnoge su poteškoće na životnom putu. Nerazumijevanje bližnjih, strah zbog teške bolesti, briga za posao i obitelj, neuspjeh, ljutnja, oskudica, žalost, starost, usamljenost. Toliko puta pomislimo da nema izlaza. Sveti nazaretska obitelj susretala se s brojnim problemima i nevoljama u kojima se mogu prepoznati mnogi naši problemi. Čitavi svijet uzdiše i svaki dan traži izlaz iz tmine i mraka. Pitamo se: Čuje li itko ljudske vapaje? Može li itko ozdraviti ljudske rane? Tko će ohrabriti one koji su posustali? Tko može usmjeriti one koji su se izgubili? Tko može prosvijetliti one koji su u tami?

Rodio se u malom nepoznatom mjestu a odrastao u drugom. Do tridesete godine živio je jednostavnim svakidašnjim životom. Nije napisao nijednu knjigu. Nije bio direktor, ministar, kralj niti nešto slično. Nije imao velike posjede, čak ni vlastitu kuću. Nije završio visoke škole. Nije dobio nagrade i priznanja ni povlastice koje uz to idu. Nije daleko putovao. Kad su ga napali bez razloga, napustili su ga i najbliži prijatelji. Neki su ga izdali. Nepravedno su ga osudili i javno razapeli. Jednostavnu

odjeću, jedino njegovo vlasništvo, među sobom su podijelili njegovi krvnici. Pokopali su ga u tuđi grob. Poslije tri dana je uskrsnuo. Od tada je prošlo dvije tisuće godina. Promijenio je više ljudi, napravio je utjecaj u svijetu veći nego sve vojske, vojskovođe, kraljevi, vlade, filozofi i znanstvenici svijeta zajedno. Božja i ljudska logika suprotstavljaju se na svakom koraku. Čitamo u božićnim izvještajima da za Isusa nije bilo mjesta u gradu. Njegovo rođenje se dogodilo u velikoj jednostavnosti i siromaštvu. To je najava njegova puta i njegova životnog programa. Iz tog siromaštva izbija svjetlost koja zahvaća i rasvjetljuje Betlehem i cijeli svijet.

Slavimo Isusovo rođenje. Lijepo je slaviti. A naša slavlja kao da su bez pokrića. Kao da slavimo po navici. Kao da nema dubine. U crkvi se govori o otajstvu spasenja, a kao da ga svijet ne doživjava. Svijet je pun nemira. Vapimo za mirom, za boljim životom, za pravednim odnosima. Nekada nam se čini da nam ni molitve ne pomažu. Možda su naše molitve samo površne.

Kada su anđeli pristupili pastirima i kada ih je slava Gospodnja obasjala, silno su se prestrašili. Čovjekova prva reakcija na Božju objavu je strah. Ali Bog nije došao prestrašiti nego pohoditi svoj narod. I nama je Isus drag i prihvatljiv samo djelomično, u

idili blagdana i ljepoti jaslica. A kada želi ući u tajne našega života, u dubinu našega srca, tada postaje izazovan i zahtjevan. Njegovi smo samo po krštenju. Zato je tajna utjelovljenja nedohvatljiva našem umovanju. Umjesto vjere u Boga ljudi radije izmišljaju i časte idole. Oni su manje zahtjevni i daju se prilagoditi dnevnim potrebama. Onaj koji se ne želi pouzdati u Boga mora slušati glasove mnogih idola koji mu viču: Pouzdaj se u meni! Zbog nedostatka svjetla mnogi su u idolima našli pojedinačnu utjehu. Ali ona ne može obasjati zajednički put.

Čitamo u Prologu Ivanova evanđelja da se djeca Božja rađaju. Prolog nam govori ono najhitnije. Djeca Božja ne nastaju po naslijedstvu, po tradiciji ili navici. Ne grupno ili općenito. Nemoguće je svoju ljubav i svoju vjeru posuditi drugome. Ili je imaš ili nemaš. Papa Franjo u svojoj enciklici Svetlo vjere progovara o odnosu između vjere i istine. Vjera bez istine ne spašava, već se pretvara u lijepu bajku. Kao ljudi, skloni smo bajkama i šupljim pričama bez pouke. Skloni smo vjerovati svemu i svakome. Božično otajstvo poziva nas da

se ostavimo idola i vratimo Bogu živom, putem jednog osobnog susreta. Vjerovati Božiću znači pouzdati se u milosrdnu ljubav koja uvijek prihvata i opraća, koja podupire i usmjerava život, koja može ispraviti stranputice našeg života. Anđeli su zaželjeli mir ljudima dobre volje. Mir je zajedničko dobro koje se ne postiže nasiljem. Vjera se rađa u čovjekovom raspoloženju, dobroj volji i otvorenosti Božjem pozivu koji preobražava, daje novi polet i novu snagu u svakodnevnom životu.

Čitamo da se Riječ nastanila među nama. Odatile naš običaj da se o Božiću blagoslovljaju kuće i stanovi. Bog želi i danas s nama podijeliti sve ono što je čovjek, što živi i što ga muči. Želi ući u naš život, u naše prostore.

Nemojmo se umoriti u istinskom slavljenju Božića. Božić je izvor novih nadahnuća i istinskog veselja. Ovo je blagdan koji nam obnavlja zanos i vodi nas jedinstvenoj Božjoj ljubavi. Pun svijet je boja lažljivih, molimo u jutarnjem himnu, osvijetli ti nam pravi lik. Ti pravo svjetlo blaženih, sjaj nama licem prejasnim.

Sveta noć

Bijaše to jednom na Božić; svi su se bili odvezli u crkvu osim bake i mene. Držim da smo nas dvije bile u cijeloj kući same. Mi se nismo mogle povesti s ostalima, jer je jedna od nas bila premlada, a druga prestara. I bijasmo obje žalosne što se nismo mogle odvesti k ponoćki i što nismo mogle vidjeti božićna svjetla.

Ali dok smo tako osamljene sjedile, počela je baka pričati.

- Bijaše jednom čovjek - reče ona - koji je izašao u mrklu noć da posudi ognja. Išao je od kuće do kuće i svagdje je pokucao. 'Dragi ljudi, pomozite mi!' govoraše on. 'Moja je žena upravo rodila djetešće, pa moram upaliti vatru da nju i mališa ugrijem!'

Bila je međutim kasna noć tako da su svi ljudi spavali i nitko mu nije odgovarao.

I taj je čovjek išao i išao. Napokon ugleda u velikoj daljini sjaj ognja. I on se uputi u tom smjeru i opazi da vatra gori na otvorenu polju. Mnoštvo bijelih ovaca ležalo je oko vatre i spavalo, a jedan je stari pastir bdio nad stadom.

Kad je onaj čovjek koji je htio posudititi vatu došao do ovaca, opazi kako do pastirovih nogu tri velika psa leže i spavaju. Kad je on došao, probudila su se sva tri i otvorila svoje ogromne ralje, kao da žele zalajati, ali se nije mogao razabratiti nikakav glas. Čovjek je video kako im se kostruši dlaka na hrptu, video je kako se njihovi oštiri zubi sjaju u svjetlosti ognja i kako navaljuju na nj. Osjetio je da se jedan od njih objesio o njegovu nogu, a jedan o ruku i da mu jedan visi o grlu. Ali čeljusti i zubi kojima su psi htjeli ujesti nisu im se pokoravali, pa taj čovjek nije pretrpio ni najmanje boli.

Sad je čovjek htio poći dalje, da nađe ono što mu je trebalo. Ali ovce su ležale jedna do druge, tako zbijeno, leda uz leđa, da se nije mogao maknuti naprijed. Tada čovjek zakorači na leđa životinja i stane se preko njih primicati vatri. I nijedna se od životinja nije ni probudila ni trgnula.

Dotle je mogla baka pričati nesmetano, ah sad se ja više nisam mogla uzdržati a daje ne prekinem.

- A zašto se nisu trgnule, bakice? - upitam ja.

- To ćeš za časak već saznati - reče baka i nastavi svoju priču.

Kad je čovjek stigao gotovo do vatre, digne pastir glavu. Bijaše to neki stari, mrzvoljni čovjek, koji je bio otresit i tvrd prema svim ljudima. A kad je video kako se približava stranac, pogradi dug šiljasti štap, koji je obično držao u ruci kad je pasao svoje stado, te ga baci prema njemu. I štap pojuri zviždeći upravo na čovjeka, ali prije nego što ga pogodi, uz-makne na stranu i projuri pokraj njega, daleko u polje.

Kad je baka dospjela tako daleko, ja je i opet prekinem.

- Bakice, a zašto štap nije htio udariti čovjeka? - Ali baki ne bijaše ni nakraj pameti da mi odgovara, nego nastavi svoju priču.

- Uto stigne čovjek do pastira i reče mu:

'Dobri prijatelju, pomozi mi i pozajmi mi malo vatre. Moja je žena upravo rodila djetešće, pa moram naložiti vatru, da nju i mališa ugrijem.'

Pastir bi bio najradije rekao ne, ali kad je pomislio na to da psi nisu mogli naškoditi čovjeku, da ovce nisu pred njim pobegle i da ga njegov štap nije htio oboriti, postane mu malo tjeskobno, te se nije usudio odbiti strancu ono stoje želio.

'Uzmi koliko ti treba' - reče on čovjeku.

Ali vatra bijaše gotovo dogorjela. Nije bilo više ni cjepanica ni grana, nego tek velika hrpa žara, a stranac nije imao ni lopate ni posude u kojoj bi bio mogao nositi žarki ugljen.

Kad je pastir to vidoio, reče ponovno:

'Uzmi koliko ti treba!' - I radovao se što čovjek ne može sa sobom ponijeti vatre. Ali čovjek se sagne, zagrabi golim rukama ugljen iz pepela i stavi ga u svoj ogrtač. A ugljen nije opržio ni njegovih ruku kad ih se dotaknuo, niti je pripalio njegove kabanice, nego ga čovjek poneše kao da su orasi ili jabuke.

Ali sad je priča bila po treći put prekinuta.

- *Bakice, zašto ugljen nije htio opržiti čovjeka?*

- *To ćeš već čuti* - reče baka i stane pripovijedati dalje.

Kad je taj pastir, koji je bio tako zao i mrzovoljan čovjek, sve to vidoio, stane se sam u sebi čuditi: Kakva noć mora to biti, kad psi ne grizu, ovce se ne plaše, kopljne ubija, a vatru ne prži? On pozove stranca natrag i reče mu:

'Kakva je to noć? I kako to da je sve prema tebi milosrdno?'

Tada reče čovjek:

'Ja ti to ne mogu reći, ako sam ne vidiš!' I on htjede poći svojim putem da što brže naloži vatru te uzmogne ugrijati ženu i dijete.

Ali tada pomisli pastir da ipak neće tog čovjeka pustiti sasvim s vida prije nego što sazna što sve to znači. On ustane i pode za njim, dok ne dođe tamo gdje je stranac stanovao.

Sad vidje pastir da taj čovjek nema ni kolibice da u njoj stanuje, nego mu žena i dijete leže u spilji gdje nema ništa osim golih hladnih stijena.

I pastir pomisli da bi se jadno nevino djetešće moglo tamo u spilji smrznuti, pa

ga, premda je bio okrutan čovjek, ipak to gane i on odluči da pomogne djetetu. I skine s ramena svoju torbicu te izvadi iz nje mekano, bijelo ovčje runo. Dade ga čovjeku i reče mu neka na nj položi dijete.

Ali u isti čas, kad je pokazao da može biti milosrdan, otvore mu se oči i ugleda ono što prije nije mogao vidjeti, i začuje ono što prije nije mogao čuti.

Opazi kako uokolo njega stoji gusti krug anđelčića sa srebrnim krilima. I svaki od njih drži u ruci harfu, i svi pjevaju glasno da se ove noći rodio Spasitelj koji će svijet izbaviti od grijeha.

Tada shvati zašto je noćas sve tako radosno te neće nikomu ništa nažao učiniti.

I nisu samo oko pastira bili anđeli, nego ih je on vidoio posvuda. Sjedili su u spilji, sjedili su i na brijezu, letjeli pod nebom. U velikim su skupinama dolazili putem, i kako su prolazili, zaustavljadi bi se i dobacivali po koj pogled djetetu.

I vladala je sama radost i veselje, i pjev, i svirka, i to je sve vidoio u tamnoj noći u kojoj prije nije mogao ništa razabrat. I tako se radovao što su mu se otvorile oči daje pao na koljena i stao hvaliti Boga.

A kad je baka stigla s pričanjem tako daleko, uzdahne i reče:

- *Ali ono što je vidoio pastir mogli bismo i mi vidjeti, jer u svakoj božićnoj noći lete anđeli pod nebom, samo kad bismo ih mogli opaziti.*

I tada položi baka svoju ruku na moju glavu i reče:

- *Upamti ovo, jer je to tako istina kao što ja vidim tebe, a ti mene. Ne treba svjetiljaka i svjetla, i ne stoji to do sunca i mjeseca, nego treba da imamo oči koje mogu ugledati slavu Božju.*

Povijest božićnih jaslica

Neizostavni božićni biljeg - jaslice pobožna su inscenacija motiva Kristova rođenja pomoću pejsažnih kulisa i pomicnih figura-kipiša. Postavljaju se prema vlastitom planu. Središte je Dijete Isus, koje leži u jaslicama, uza nj Marija i Josip, zatim pastiri, anđeli, ovce i druge životinje... Počesto su uprizoreni i drugi događaji s tim u vezi: navještenje Marijino, traženje prenocišta, bijeg u Egipat, dolazak triju kraljeva... pa i prizori iz običnog ljudskog života.

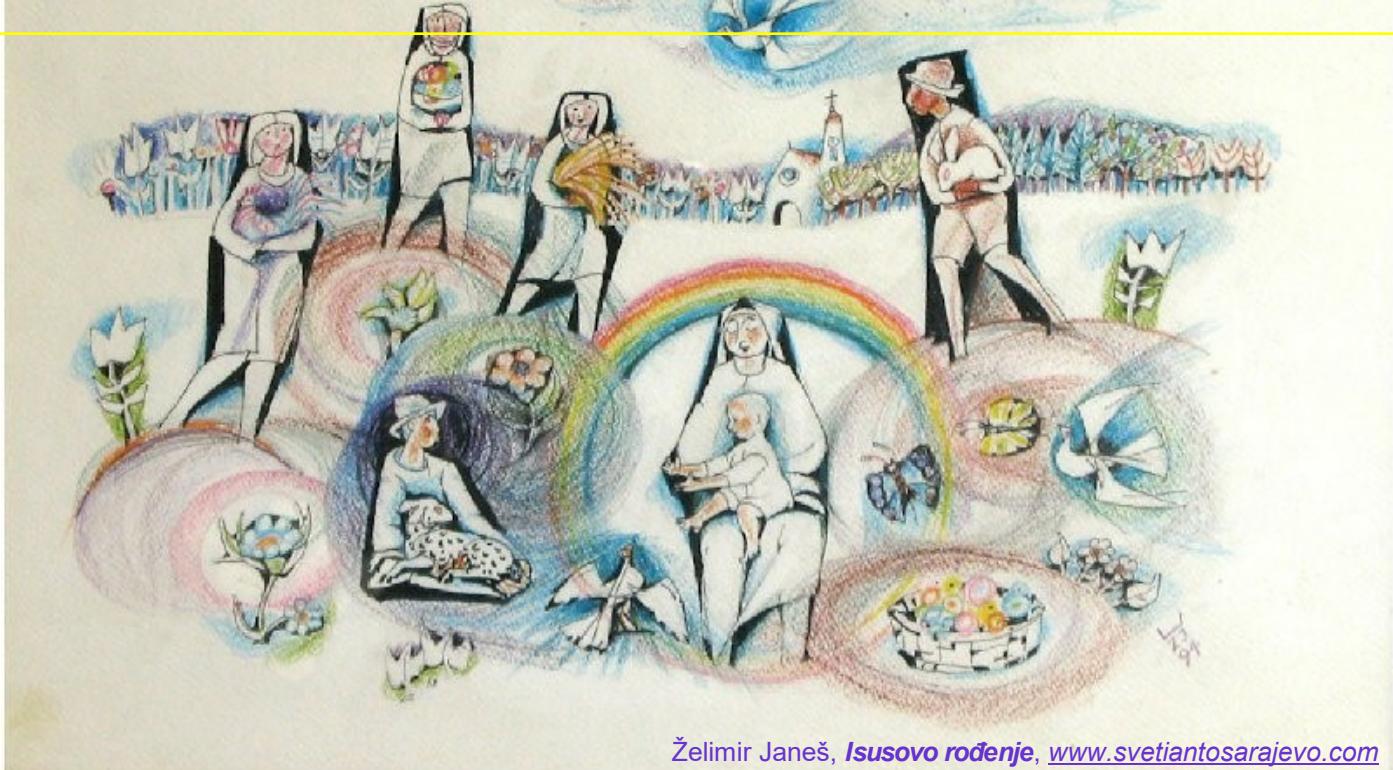
Začetak ovoga običaja podizanja jaslica neki vide u čuvanju i čašćenju relikvija (ostataka) betlehemskega jaslica u bazilici S. Maria Maggiore u Rimu. Ova marijanska crkva je podignuta u 5. stoljeću, poslije Efeškog koncila (431. godine), za pape Siksta III. (432-440), na spomen proglašenja vjerske istine da je Marija Bogorodica. Nešto kasnije je u bazilici podignuta podzemna kapela u obliku betlehemske špilje s "relikvijama" jaslica. Tada se uobičjalo da Papa svake godine slavi božićnu polnoćku upravo na tom mjestu. No nema nikakvih dalnjih podataka, da bi se baš otuda i otada običaj postavljanja jaslica širio po crkvama.

Češće se navodi druga tvrdnja: da je začetnik jaslica sv. Franjo Asiški, osnivač franjevačkog reda. U njegovom životopisu

stoji da je 1223. sa svojom subraćom živopisno slavio polnoćku u šumskoj pećini kod Greccia. Do oltara je postavio jasle sa slamom i uz njih privezao živoga magarca i vola. Kod bogoslužja je Franjo zanosno govorio (nije služio misu, jer nije bio svećenik, nego samo đakon), a ljudska legenda dodaje da mu se kod podizanja ukazalo Dijete, Isus, pomilovalo ga po obrazu i nestalo. Podrobnija istraživanja, međutim, pokazuju da ni Franjo ni franjevci nisu imali vidniju ulogu kod nastajanja običaja s jaslicama po crkvama.

Pravi korijen i izvor jaslica je u molitvenom razmišljanju, meditaciji kršćana srednjega vijeka. Svi učitelji meditacije svjetovali su pobožnim dušama da si što življe predstave betlehemsku štalicu (ili "špilju") i sve što se u njoj događalo. (To je doba kada se naglašeno oživljavaju događaji Isusovih prvih godina zemaljskog života!). Poticali su ih da u duhu posjete Isusove jaslice, ondje se zadrže, mole i klanjaju. Nizozemski augustinac Joannes Mauburnus (+1501) duhovno i duhovito savjetuje da kod tog meditativnog "obilaska" Betlehema uzmu Dijete u naručaj pa ga malo i "poninaju".

No samo izabranici su u stanju sve oživjeti "u duhu". Većini je vjernika i za meditaciju potreban vanjski, vidljivi oslonac. Tako u europskim područjima toga doba (15. stoljeće) često nailazimo na male posteljice, jaslice ili kolijevke s kipićem djeteta - Isusa. Bio je to jedan od

Želimir Janeš, *Isusovo rođenje*, www.svetiantosarajevo.com

kućnih pobožnih predmeta, kao što su inače raspelo i krunica, pred kojim su se vjernici molili. Kao predmet pobožnosti takve su zipke bile i u samostanima. I redovnice bi kipiće Dijete Isusa pobožno opremale i častile. Tu je, dakle, jedan od korijena današnjih božićnih jaslica.

Kolijevku s malim Isusom susrećemo i u božićnim igrokazima i igramama, tako omiljenima po i pred crkvama u (ranom) srednjem vijeku. Upravo te duhovne igre ("skazanja") su drugi duboki korijen današnjih jaslica. I ono što smo spomenuli o svetom Franji samo je jedno zrnce od takvih tada vrlo raširenih predstava.

Ono što danas nazivamo jaslicama kristaliziralo se i pojavilo u drugoj polovici 16. stoljeća. A protagonisti i promicatelji toga su - redovnici isusovci. Oni su postavili prve jaslice u današnjem smislu godine 1560. u svom kolegiju u Coimbri (Portugal), a prve jaslice u crkvi načinili 1562. u Pragu. Njihov vrhovni poglavatar (general), Claudio Acquaviva izdaje 1591. službeno dopuštenje da se mogu podizati jaslice u isusovačkim kolegijima i crkvama. Njih su zatim slijedili franjevcii, dominikanci, augustinci... i mnogi drugi.

Tako je put bio utrt. Početkom 17. stoljeća već su jaslice vrlo raširene i u našim krajevima. Posebno se u 18. stoljeću, u vrijeme nemirnog i raskošnog rokokoa, grade jaslice od figura u naravnoj veličini do vrlo vrijednih minijaturnih od porculana: u crkvama i po feudalnim dvorovima. U toj umješnosti i umjetnosti prednjači Italija (Napulj, Genova, Sicilija).

Sljedeći korak u razvoju jaslica je njihov ulaz u vjerničke domove. Najprije kao ležajčići, kolijevke s betlehemskim Djetetom, a onda sa sve više figurica. Danas je to već uobičajeno i kod nas. Industrija ih proizvodi na veliko: od papira do obojane plastike, i svaki ih može lako nabaviti. A sve više ih susrećemo i drugdje: u školama, izlozima trgovina, dvoranama, na otvorenom... Rješenja su često maštovita i originalna: od umjetničkih do pri prostih i kičastih. Najljepše su ipak jaslice koje vjernici prave sami, u svojim domovima sa svojom djecom.

Biblija

Biblija - knjiga voljena

Kako ćemo rješavati biblijske probleme

Možda ćete mi prigovoriti da sam vješto izbjegao pitanje biblijskih problema. Nisam ih htio izbjjeći nego - prvenstveno sam u ovom napisu bio zabavljen kako da s vama ostvarim prvi susret s Biblijom.

U vezi s biblijskim problemima želim istaći samo jedno. Za kršćanstvo je bitna vjera u utjelovljenje Sina Božjega, Gospodina našega Isusa Krista. Još prije, po Bibliji, religija je prije silazna nego uzlazna. Što želim time reći? Evo, za mnoge je religija tek mozgovno uspinjanje od stvorenoga k Nestvorenome, od uvjetovanoga k Neuvjetovanome, od relativnoga k Apsolutnome, od nas „ubogih“ k Bogu. Mnogi tek tako - uzlazno - vrednuju i kršćanstvo te ga tako svode na neku naravnu, samo čovjekovu religiju, koja ide - od čovjeka k Bogu.

No kršćanstvo je prvenstveno silazna religija, ili od Boga k čovjeku. Po Bibliji, Bog se sagnuo k čovjeku, zaigrao je u

njegovoj povijesti. Prišao je k njemu kao njegov Tvorac, Suradnik, Ostvaritelj i Cilj. Djelima se očitovao prisutnim u ljudskoj povijesti, bliskim našim sudbinama. No još više! Bog je u svom Sinu utjelovljenomu, u Isusu Kristu, čudesno iznenadio čovjeka. Sišao je k nama i postao naš Emanuel, to jesi "Sa-nama-bog" kako ga je prorokovao prorok Izaija (Iz 7,14 = Mt 1,23).

I baš to što Grcima bijaše ludost a Židovima sablazan da naime Bog postade čovjekom, nama - njegovim spašenicima - to je Mudrost po kojoj se spašavamo - (1 Kor 1,23-24). A Bog uvijek sebi dosljedno djeluje i njegov postupak, uvijek inkarnacijski, nerijetko ostavlja čovjeka u zabuni. Tako biva i u Svetom pismu. I to Bog često nastupa, za nas, odveć ljudski, a pre malo božanski. Često se prilagođuje čovjekovoj sporosti, čak i otporu i laganom - Božjom pedagogijom - privodi da se konačno Bog i čovjek shvate i prihvate te u suradnji ostvare Božji svijet. To nas uvodi ne samo u shvaćanje Pisma nego i u shvaćanje Boga kakav on u sebi jest. A tim bi bio dan i opći teološki odgovor na sve, možemo reći, probleme Svetog pisma.

Ključ Biblije - Isus Krist

Mogu se dakle, dok čitamo Bibliju, javiti različiti problemi. Treba ih uzeti ozbiljno i svi se mogu riješiti. Često je potrebno biti strpljiv, katkada ih i zaobići pa se pozabaviti onim što nam je neposrednije i jasnije. Treba da se znamo savjetovati s drugima, upućenijima. A osobito valja molitvom potražiti Božje prosvjetljenje.

No uvijek ostaje temeljno ovo načelo: ključ je Biblije Isus Krist. Po Otkrivenju, on je Jaganjac koji otvara zapečaćenu knjigu. I kao što Isus Krist bijaše Sin Božji u ljudskom tijelu, tako je Sveti pismo Božja riječ u ljudski ljudske riječi. U Svetom pismu uvijek imamo posla s vječnim Bogom koji je stupio u našu prolaznost, s nedohvatljivim koji nam je progovorio ljudskim jezikom. Bog je naime u ljudski ljudske riječi - koja je uvjetovana vremenom i prostorom u kojem je po prvi puta zazvonila - upravio čovječanstvu svoju vječno važnu i neprolaznu riječ i poruku. Treba dakle pripaziti da nam riječ u Pismu ne bude "sablazan" nego most k Božjoj riječi. Svakoj se knjizi uostalom, da bismo je razumjeli, treba priudesiti. Svaka knjiga zahtijeva inteligentna čitatelja da bi se njom mogao okoristiti. Tako i Crkva i njezin vjernik umije u Pismu čitati Božju riječ u kontingenčnosti ljudske. I tu vrijedi Isusova riječ "Nebo će i zemlja proći, ali

moje riječi neće proći" (Lk 21,23). Kao i ona druga u Izajiji (40,8): "Riječ Boga našega ostaje dovjeka."

Mi čitamo Bibliju „u naručju Crkve“

Bio bi sada red da prijeđemo na sam sadržaj Biblije da u njoj potražimo i prepoznamo riječ i poruku Božju. I tomu ćemo se posvetiti, ali jednom drugom zgodom. Uostalom, razgovor o Bibliji tek smo otpočeli.

Ipak, na kraju želim još jednom posvijestiti ovo: mi katolici Bibliju čitamo, kako se kaže, u naručju Crkve. To slijedi iz svega što smo rekli o Bibliji kao „knjizi Božjega naroda“. I što iz toga slijedi? Evo, prvo: ako tko nije u Crkvi, ako tko nije u zajednici Božjega naroda kojemu je Biblija "svoja", jedva će pravo Bibliju shvatiti i s prave joj strane pristupiti. Drugo, ako je netko u Crkvi, još uvijek ne slijedi da pravo razumije Bibliju, da se njome pravo služi. Biblija je zapravo toplomjer koliko si u Crkvi, a ujedno je putokaz kako će bolje zaživjeti kao kršćanin u svojoj Crkvi.

U svakom slučaju, Biblija je i danas, kako smo toliko puta istakli, knjiga informativna i formativna. Što se više njom nadahnjujemo, što je bolje poznajemo, to

smo bolje obaviješteni o Bogu i njegovoj poruci, to bolje poznajemo Božju volju, to nam je jasniji put kojim ćemo se u punini ostvariti kao Božji ljudi. No, nije dosta biti informiran, treba živjeti po Bibliji, Biblija treba da oblikuje naš način mišljenja, osjećanja, prosuđivanja, djelovanja.

U tom smislu treba da se uključimo u biblijski pokret koji je tako živnuo u ovo naše vrijeme. Što je Crkva bila vjernija Bogu, što je bila svijesnija sebe, u sebi životnija, to je više živjela iz Biblije i za Bibliju. Stoga se upravo i Crkva na Drugom vatikanskem koncilu osjetila ponukanom da u temelje svoje velike obnove krajem drugog tisućljeća Kristova ugradi konstituciju o božanskoj objavi "Dei verbum - Božju riječ".

Taj obnovni posao ni izdaleka nije završen, on još uvijek traje i predstavlja uvijek nov izazov svakomu kršćaninu i svakoj kršćanskoj zajednici. Tako možemo, u dobru smislu, na svoje vrijeme primijeniti riječi što ih čitamo kod proroka Amosa: „Evo, dolaze dani... kad ću poslati glad na zemlju, ne glad kruha ni žed vode, već slušanja riječi Gospodnje“ (Amos 8,11).

Tko je "biblijski čovjek"

Završimo ovaj svoj govor o Bibliji, nadahnuti stranicom koju je u svojoj knjižici Što je Biblija? napisao francuski akademik Daniel Rops (†1965) pod naslovom: "Čovjek Biblije".

U Bibliji - na mnogim stranicama - izdiže se ideal čovjeka koji se nadahnjuje Biblijom, živi od Božje riječi i za Božju riječ. To je "čovjek Božji", onakav kakva je Bog zamislio i stvorio pa ga - kroz Bibliju - poučava kako da se kao takav, kao čovjek Božji ostvari.

Taj "čovjek Božji" - mi ga ovdje zovemo "biblijski čovjek" - živi kao prijatelj i suradnik Božji.

U Božjim očima čita i razumije sebe i sve oko sebe. Ne smatra se posljetkom slijepе igre ni proizvodom demonskih sila... dakle, ni slučajan ni zlobno bačen u život. On znade da je pozvanik Božji, suradnik i suostvaritelj božanskog plana. Znade da je pred Bogom vrijedan i to mu je izvor vrijednosti - jer je djelo Božje stvoriteljske i otkupiteljske ljubavi, procijenjen cijenom krvi Sina Božjega. Znade da ima svoj početak i svoj svršetak - i Alfa i Omega - u Bogu. Osjeća se uzvanikom na obiteljsku gozbu s Bogom Ocem po Sinu u Duhu Svetomu. Znade da nije ničim determiniran, pa ni samim Božjim odlukama, nego je pozvan da slobodno -

ali razumno - zaigra u Božjem planu u kom surađujući sam sebe ostvaruje.

Takav je čovjek poduzetan. Znade naime da ima svoj udio u svijetu i svemiru i da u Bogu sve može. On moli i radi. Moli jer slavljenje Boga ne smatra besposličarenjem nego svojim prvim poslom, čašću i vlastitim obogaćenjem. Radi jer u radu produžuje molitvu ukoliko potpomaže izgradnju boljeg svijeta i sreću svojih bližnjih te i tako slavi Boga.

Biblijski čovjek vjeruje u bolji svijet te na tom surađuje, prvenstveno poboljšavajući sebe i pružajući svima osobito najbližima, svu svoju velikodušnu i zaposlenu suradnju da budu i oni bolji. Ipak, konačne svoje nade u novi i dobar svijet ne stavlja tek u ovozemne granice jer je od Boga informiran da je ovdje njegovo samo prolazno obitavalište i radilište, a ondje - vječna domovina. To ne smanjuje nego samo pojačava njegovu inicijativnost i aktivnost na ovom svijetu jer znade da istom ovdje gradeći Božje kraljevstvo stiče pravo da mu zauvijek bude građaninom.

I dok tako Biblija pojačava njegovu individualnu svijest, aktivnost i odgovornost, ona mu posviješće i to da je član naroda. Stavlja ga tako u bitne odnose s ostalim suvjernicima, sugrađanima, suljudima. Znade da istom sudjelujući sa svima na dobru, istini, pravdi, miru, sveopćem bratstvu i

razumijevanju ostvaruje i svoj poziv i samoga sebe. Dok mu, dakle, Biblija omogućuje da bude snažan, aktivan, odgovoran i izgrađen individuum, odgaja ga također da bude zajedničar u društvu i Crkvi. To mu daje posebnu snagu i jakost jer nije osamljen.

Na taj način Biblija, u isto vrijeme dok pobožanstvenjuje čovjeka, ujedno ga i očovječe. To nam tako dobro posviješće naše, staroslavensko Vjerovanje kada ispovijedamo utjelovljenje Sina Božjega riječima: „I vačloveči se - učovječi se - postade čovjekom.“ Doista, učovječenje Boga postaje zakonom punog počovječenja svakoga čovjeka. Tako nastaje - u Bibliji zasnovan - novi, bolji, Božji svijet.

Bonaventura Duda, Što je za me Biblija?, Kršćanska sadašnjost, Zagreb, 1990.

Rodio se Bog i čovjek

Najstariji pisani spomen o slavljenju Božića u Rimu zabilježen je u Kronografu za god. 354. koji sadrži popis rimskih državnih svetkovina te administrativne i povijesne podatke o samom Rimu i carstvu.

U tom dokumentu zabilježeno je da 25. prosinca rimski građani slave rođendan nepobjedivog sunca, a kršćani Kristovo rođenje. Car Aurelijan uveo je sirijski poganski blagdan u čast suncu god. 274. za cijelo carstvo sa željom da povezuje i učvršćuje njegovu državu sastavljenu od različitih naroda.

Iz popisa spomendana smrti rimskih biskupa u istom Kronografu doznajemo da su kršćani Rima već god. 336. slavili u novoizgradenoj bazilici na Vatikanskom brežuljku 25. prosinca Kristovo rođenje. Iz Rima se blagdan raširio po cijelom Zapadu.

Početak slavljenja Božića povjesno je nadahnut obnovom vjere u Kristovo božanstvo koju je potaknuo Nicejski sabor god. 325. U to doba Arike je učio da kršćanski Bog ne može biti jedan ako je Isus kao utjelovljeni Sin u biti jednak Ocu nebeskom. Biskupi su na prvom općem saboru svetopisamske podatke protumačili izrazima ondašnje grčke filozofije sastavivši Vjerovanje u kojem i danas ispovijedamo: "... Boga od Boga, svjetlo od svjetla, pravoga Boga od pravoga Boga, rođena od Oca, istobitna s Ocem".

Crkva je u svojoj liturgiji počela slaviti Božić da izrazi svoju vjeru u Isusovo božanstvo.

Na otajstveni sadržaj Božića utjecalo je širenje manihejske hereze u IV. i V. stoljeću po Italiji, Francuskoj i Španjolskoj. Manihejci su pod utjecajem gnoze učili da je ljudsko tijelo zatvor duha pa Sin Božji nije mogao biti pravi nego samo prividni čovjek. Crkva je na ovo odgovorila božićnim molitvama: "Udjeli nam dioništvo u božanstvu svoga Sina koji je rođenjem uzeo našu ljudsku narav. "Uzeo" je precizni teološki izraz za utjelovljenje: trajno se sjedinio, postao konkretni povijesni čovjek te i sada iz svog proslavljenog stanja ne prestaje biti pravi Bog i pravi čovjek.

Božićna ponoćka ističe da je utjelovljeni Sin Božji naše životno svjetlo.

Zornica poziva na poklon Dječaku u jaslama s poniznim pastirima.

Dnevna misa otkriva nam da se Sin Božji "ušatorio" među nama te da je njegovo rođenje početak našega preporođenja.

Sve to divno izražava naša božićna pjesma: "Rodio se Bog i čovjek usred stajice!" Ovu vjeru danas izražavamo na vanjski način poklecanjem kod riječi "I utjelovio se po Duhu Svetom od Marije Djevice i postao čovjekom".

Dar

Bila je ciča zima. Pastiri su se grijali oko vatre. Nenadano su nebeska stvorenja baš njima javila radosnu vijest da je rođen novi kralj. Odlučili su ga poći vidjeti, pokloniti mu se i moliti za zdravlje i mir.

Filip, dječak koji tek bijaše postao pastir, čuo je vijest i zdvojno se zapitao: Što bih Betlehemskom djetetu ponio na dar?

Ali ako svi pastiri odu u Betlehem, tko će ostati kod ovaca? Neće ih valjda ostaviti same u polju! Jedan pastir predloži: Neka kod ovaca ostane onaj pastir čiji dar bude najlakši.

Donijeli su vagu i primaknuli je vatri.

Prvi je pružio glinenu posudu punu mlijeka i dodao oveći komad sira.

Drugi je donio zdjelu punu meda.

Treći je na vagu stavio naramak cjepanica da se naloži vatrica i ugrije štalica.

Ostao je još Filip.

Tužno je gledao u svoju svjetiljku, jedino svoje bogatstvo. Odlučio ju je darovati mladomu kralju. Okljevao je na trenutak, a onda je, kao da se nečega dosjetio, skočio na vagu zajedno sa svjetiljkom i rekao:

- *Ja sam dar za kralja! Novorođenče će trebati nekoga tko će mu držati svjetiljku.*

Ostali su pastiri zanijemili. Gledali su dječaka na vagi i razmišljali o njegovim riječima. Jedno je svima bilo jasno: Filip neće ostati kod ovaca.

Dar si ti, a ne ono sto nosiš.

NAŠI POKOJNI

VLADO KOLAR,

PU karlovačka, Pakračka Poljana, 22.prosinca 1991.

JOSIP PAVKIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, u službi, Zagreb, 22. prosinca 1993.

BRANISLAV BOLKOVAC,

PU zagrebačka, 23.prosinca 1994.

MILIVOJ GORUPIĆ,

PU zagrebačka, 23.prosinca 1994.

BORIS JURKOVIĆ,

PU primorsko - goranska, u službi, Ravna Gora, 23. prosinca 1995.

BOJAN TREBUŠAK,

PU primorsko - goranska, Lipik, 25. prosinca 1991.

ŽELJKO BEGOVIĆ,

PU virovitičko - podravska, Pakrac, 27. prosinca 1991.

VINKO FIJAČKO,

PU koprivničko - križevačka, Japaga, 27.prosinca 1991.

MIROSLAV MILAS,

PU osječko - baranjska, Osijek, 27. prosinca 1995.

ZDRAVKO MARINOVIC,

PU sisačko - moslavačka, Dužica, 28. prosinca 1992.

DRAŽEN LUCIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 28. prosinca 1993.

POČIVALI U MIRU!